

Skörd av potatis 2004

Preliminära uppgifter

Yield of potatoes in 2004

Preliminary data

I korta drag

Återhämtning för svensk matpotatisproduktion

Årets svenska skörd av matpotatis beräknas till 630 000 ton. Det är en ökning med ca 69 000 ton (12 procent) jämfört med 2003 och innebär en vändning efter att totalskörden stadigt minskat under de senaste åren. Ökningen beror både på att en högre skörd per hektar bärgats och på att den odlade arealen ökat.

Hektarskörden för riket beräknas till 27 590 kg/ha, vilket är ca 2 000 kg/ha högre än förra året. Högst hektarskörd redovisas för Östergötlands län, 32 330 kilo per hektar.

I år odlades matpotatis på 22 820 hektar. Samtliga län utom Värmlands, Kronobergs och Kalmar län hade större eller i stort sett oförändrade arealer jämfört med föregående år. I Skåne län var ökningen störst med ca 550 hektar och det innebär en viss återhämtning jämfört med fjolårets rekordlåga areal av matpotatis. Totalt för riket var arealökningen ca 900 hektar jämfört med föregående år.

Till matpotatis räknas förutom vanlig matpotatis även industripotatis för tillverkning av t.ex. mos, chips, pommes frites och för leverans till skalerier. Även produktionen av färskpotatis ingår och under 2004 odlades färskpotatis på ca 15 procent av matpotatisarealen.

Arealen som inte kunde bärgas beräknas på riksnivå till 530 hektar (2 procent). Norrbottens län hade störst obärgad areal främst beroende svåra upptagningsförhållanden med mycket regn som fördröjde skörden. Odlingarna drabbades sedan av frost, vilket gjorde att kvarvarande arealer fick lämnas obärgade.

Skörden av potatis för stärkelse är hög i år

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne och Blekinge. Hektarskörden beräknas till 39 740 kg/ha och den totala skörden till 344 000 ton, en ökning med ca 48 000 ton (16 procent) jämfört med förra årets skörd.

Gunnel Wahlstedt, SCB, tfn 019-17 62 45, gunnel.wahlstedt@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jord- och skogsbruk, fiske. Utkom den 9 december 2004.

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Svante Öberg, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Arealer	3
Matpotatis	3
Potatis för stärkelse	3
Obärgade arealer	3
Tabeller	5
1. Matpotatis. Preliminära resultat 2004	5
2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2004	6
3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2004	7
Diagram	8
1. Matpotatis. Arealer 1995-2004	8
2. Matpotatis. Hektarskördar 1995-2004	8
3. Matpotatis. Totalskördar 1995-2004	8
4. Potatis för stärkelse. Arealer 1995-2004	9
5. Potatis för stärkelse. Hektarskördar 1995-2004	9
6. Potatis för stärkelse. Totalskördar 1995-2004	9
Fakta om statistiken	10
Detta omfattar statistiken	10
Definitioner och förklaringar	10
Så görs statistiken	11
Statistikens tillförlitlighet	12
Bra att veta	12
Annan statistik	13
Elektronisk publicering	13
In English	14
Summary	14
List of tables	14
List of terms	15

Statistiken med kommentarer

I detta statistiska meddelande redovisas preliminära uppgifter om 2004 års skörd av potatis.

Arealer

Den preliminära arealen matpotatis, vilken används för beräkning av totalskördar, uppgår år 2004 på riksnivå till 22 820 hektar. Det är en ökning med ca 900 hektar jämfört med föregående års definitiva statistik. Arealökningen har främst skett i Skåne, Östergötland och Västra Götalands län och innebär en viss återhämtning jämfört med fjolårets rekordlåga areal av matpotatis.

Arealen stärkelsepotatis är 8 660 hektar, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

Skörd från husbehovsodlingar, kolonilotter etc. ingår inte i föreliggande statistik.

Matpotatis

Hektarskörden av matpotatis inklusive färskpotatis beräknas för år 2004 till 27 590 kilo per hektar, vilket är ca 2 000 kilo per hektar högre än förra året. Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter.

Östergötlands län redovisar den högsta hektarskörden på 32 330 kg/ha. Skåne län har en förhållandevis stor färskpotatisodling vilket drar ner hektarskörden, trots detta nås en hektarskörd om 30 730 kg/ha. Något lägre hektarskörd än föregående år redovisas för Jönköpings och Gävleborgs län medan Uppsala och Norrbottens län uppvisar en kraftig minskning av hektarskörden jämfört med fjolårets resultat. I övriga län där hektarskördar redovisas är skörden högre eller avsevärt högre jämfört med föregående år.

Totalskörden av matpotatis beräknas för riket till 630 000 ton (se tabell 1). Det är en ökning med ca 69 000 ton jämfört med 2003 års definitiva totalskörd och innebär en vändning efter att totalskörden stadigt minskat under de senaste åren. Fyra län dominerar matpotatisodlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de även i år för mer än 75 procent av landets totala matpotatisskörd.

Hektarskörden för färskpotatis beräknas även för sig. På riksnivå uppgår den till 18 470 kilo per hektar. Cirka 15 procent av rikets matpotatisareal var färskpotatisodlingar. Uppgifter om färskpotatis insamlas för sorterna Early Puritan, Maria, Maris Bard, Minerva, Pentland Javelin, Premiere, Rapido, Rocket, Roscor, Solist, Sprint och Swift. Brukaren har dock i denna undersökning möjlighet att ange ytterligare sorter som skördats som färskpotatis.

Potatis för stärkelse

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne och Blekinge. Hektarskörden beräknas till 39 740 kilo per hektar och den totala skörden till 344 000 ton, vilket är ökning med ca 48 000 ton (16 procent) jämfört med förra årets skörd (se tabell 2). I beräkningarna av hektar- och totalskördar ingår även utsädesodlingar.

Obärgade arealer

Obärgade arealer för matpotatis beräknas för landet som helhet till ca 530 hektar eller 2,3 procent, vilket är mindre än genomsnittet för de senaste fem åren (se tabell 3). Norrbottens län har störst obärgad areal främst beroende på att mycket regn, och därmed svåra upptagningsförhållanden, fördröjde skörden. Odlingarna

drabbades sedan av frost, vilket gjorde att kvarvarande arealer fick lämnas obärgade.

För potatis för stärkelse skattas den obärgade arealen totalt för riket till ca 60 hektar (0,7 procent).

Odlingsbetingelser 2004

Maj inleddes med sommarvärme och avslutades med kyligare väderlek. Juni var mycket lågtrycksbetonat. Bortsett från några dagar i början av månaden var det mestadels kyligt och regnigt. I juli föll stora regnmängder, speciellt i Småland, vilket medförde översvämningar lokalt. Augusti inleddes med efterlängtat sommarväder men detta avlöstes mot slutet av månaden av en period med ytterligare regn. Vädret under odlingssäsongen tycks trots många regndagar i stort varit ganska gynnsamt för potatisodlingarna.

Skördens kvalitet

I potatisundersökningen gör lantbrukarna även en bedömning om förekomsten av småfallande knölar. Jämfört med föregående år anger betydligt fler att förekomsten av småfallande är ”normal”. Cirka 7 procent angav att förekomsten av småfallande är ”Mindre än normal” och 51 procent att förekomsten av potatis av småfallande är ”Normal” medan 21 procent ansåg den vara ”Mer än normal”. Övriga 21 procent angav ”Vet ej”.

Lantbrukarna gör även en bedömning om skördens kvalitet. Med detta avses förekomst av rötskadade, grönfärgade, skorv, missformade, rostringar, m.m. Jämfört med föregående år har andelen brukare som uppgivit att skörden har mindre kvalitetsfel än normalt ökat liksom de som angett ”Vet ej”. Här redovisade 19 procent att förekomsten av kvalitetsfel för matpotatisen är ”Mindre än normal”, 28 procent att förekomsten av potatis med kvalitetsfel är ”Normal” medan 27 procent ansåg den vara ”Mer än normal” för årets skörd. Övriga 26 procent angav ”Vet ej”. Lantbrukarnas uppgifter tyder på att bortsorteringen kan vara något större än normalt för 2004. Bland annat finns kommentarer om att förekomsten av rostringar är större än normalt och att partier fått kasseras efter skörd. Den redovisade totalskörden är i så fall något högt skattad eftersom beräkning av bortsorteringen ned till reducerad skörd i statistiken görs med hjälp av standardtal.

Kommentarer till tabellerna

Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket. I tabellerna redovisas antal jordbruksföretag som utgör underlag för beräkningarna, bärgad skörd per hektar, medelfel för hektarskörd, grödareal, total skörd samt medelfel för den totala skörden. Definitiva resultat för riket för de närmast föregående åren redovisas också som jämförelse.

För att undvika redovisning av alltför osäkra resultat krävs att redovisad hektarskörd för länet grundar sig på uppgifter från minst 20 jordbruksföretag. Vid mindre antal företag ersätts skördeuppgiften i tabellen med två prickar (..). När inga observationer finns att redovisa markeras detta med ett streck (-).

Kommentar till diagrammen

Uppgiftsinsamling per post ersatte 1999 SCB:s objektiva skördeuppskattningar med provtagningar i fält. Bytet av metod gör att jämförelser med skörderesultat fram t.o.m. 1998 års måste göras med stor försiktighet. Detta beskrivs närmare i dokumentet ”Beskrivning av statistiken”. En länk till dokumentet finns i avsnittet ”Elektronisk publicering”.

Tabeller

1. Matpotatis. Preliminära resultat 2004

Hektarskörd, areal och totalskörd

1. Table potatoes. Preliminary results 2004

Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal företag ¹⁾	Hektar-skörd tot, kg/ha	Hektar-skörd red, kg/ha ²⁾	Medel-fel, procent	Areal, hektar ³⁾	Total skörd, ton ²⁾	Medel-fel, procent
Län							
Stockholms	7	..	..	..	110	..	..
Uppsala	20	20 640	18 390	14,6	320	6 000	14,6
Södermanlands	6	..	..	..	120	..	..
Östergötlands	85	35 630	32 330	2,0	1 870	60 400	2,0
Jönköpings	20	24 470	22 250	8,3	370	8 300	8,3
Kronobergs	11	..	..	..	160	..	..
Kalmar	29	28 280	26 060	8,2	470	12 400	8,2
Götlands	52	32 640	30 090	1,8	860	26 000	1,8
Blekinge	8	..	..	..	120	..	..
Skåne	361	32 950	30 730	1,2	7 310	224 600	1,2
Hallands	90	32 380	29 910	2,2	3 020	90 300	2,2
Västra Götalands	139	30 880	27 990	1,4	3 720	104 200	1,4
Värmlands	36	27 200	24 260	3,1	610	14 700	3,1
Örebro	38	33 410	29 860	1,9	790	23 700	1,9
Västmanlands	9	..	..	..	110	..	..
Dalarnas	37	25 890	22 620	2,3	780	17 600	2,3
Gävleborgs	25	18 480	16 250	3,3	350	5 700	3,3
Västernorrlands	17	..	..	..	230	..	..
Jämtlands	15	..	..	..	180	..	..
Västerbottens	32	15 610	12 360	10,7	470	5 800	10,7
Norrbottnens	35	15 480	12 360	3,7	760	9 400	3,7
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	297	32 910	30 650	1,3	6 990	214 400	1,3
Götalands mellanbygder	220	32 310	30 000	1,8	4 410	132 100	1,8
Götalands norra slättbygder	195	33 230	30 150	1,1	4 870	146 800	1,1
Svealands slättbygder	95	28 120	25 220	3,3	1 670	42 000	3,3
Götalands skogsbygder	75	26 120	23 710	3,9	1 480	35 000	3,9
Mell Sveriges skogsbygder	53	24 510	21 710	2,7	930	20 100	2,7
Nedre Norrland	69	21 250	18 480	3,5	1 160	21 400	3,5
Övre Norrland	68	15 480	12 310	4,7	1 250	15 300	4,7
Hela Riket ⁴⁾							
2004	1 072	30 180	27 590	0,8	22 820	629 700	0,8
2003	1 051	28 020	25 580	1,0	21 920	560 800	1,0
2002	1 106	28 990	26 470	0,8	23 140	612 500	0,8
2001	1 106	28 590	26 160	0,9	23 780	621 900	0,9
2000	1 080	29 230	26 720	1,1	24 490	654 400	1,1
1999	862	31 600	28 820	1,3	23 430	675 200	1,3

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (...).

2) Reducerad för små (<35 mm), rötskadade eller grönfärgade knölar.

3) Preliminär areal (IAKS). För län och produktionsområden saknas 80 hektar som inte kunnat fördelas efter regiontillhörighet.

4) För åren 1999-2003 redovisas de definitiva resultaten.

2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2004

Hektarskörd, areal och totalskörd

2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2004
Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal företag ¹⁾	Hektarskörd, kg/ha	Hektarskörd red, kg/ha ²⁾	Medelfel, procent	Areal, hektar ³⁾	Total skörd, ton ²⁾	Medelfel, procent
Län							
Kalmar	20	39 600	39 440	2,6	800	31 700	2,6
Blekinge	45	41 300	41 140	2,1	2 760	113 700	2,1
Skåne	98	39 670	39 510	1,5	4 890	193 000	1,5
Övriga	12	..	..	..	210	..	..
Hela Riket ⁴⁾							
2004	175	39 900	39 740	1,1	8 660	344 100	1,1
2003	179	34 520	34 380	1,4	8 620	296 300	1,4
2002	171	35 190	35 050	1,4	8 590	301 100	1,4
2001	162	35 970	35 820	1,5	8 460	303 100	1,5
2000	139	38 860	38 700	1,5	8 410	325 700	1,5
1999	117	37 770	37 620	1,9	8 390	315 600	1,9

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (..).

2) Reducerad för rötskadade knölar.

3) Preliminär areal (IAKS). För län saknas 6 hektar som inte kunnat fördelas efter regiontillhörighet.

4) För åren 1999-2003 redovisas de definitiva resultaten.

3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2004 Hektar och procent av grödarealen

3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2004
Hectares and per cent of the cultivated area

Område	Matpotatis		Potatis för stärkelse	
	Obärgad areal		Obärgad areal	
	Hektar	Procent	Hektar	Procent
Län				
Stockholms	..	..	-	-
Uppsala	0	0,0	..	..
Södermanlands	..	..	-	-
Östergötlands	30	1,5	-	-
Jönköpings	30	8,9	..	..
Kronobergs	..	..	..	..
Kalmar	10	2,5	10	1,2
Gotlands	10	1,4	-	-
Blekinge	..	..	10	0,4
Skåne	70	0,9	40	0,8
Hallands	50	1,8	..	..
Västra Götalands	90	2,4	..	..
Värmlands	10	2,1	..	..
Örebro	0	0,3	..	..
Västmanlands	..	..	-	-
Dalarnas	20	2,7	-	-
Gävleborgs	20	6,4	..	..
Västernorrlands	..	..	..	..
Jämtlands	..	..	..	..
Västerbottens	30	6,7	..	..
Norrbottens	100	13,4	-	-
Produktionsområden				
Götalands södra slättbygder	110	1,6	0	0,4
Götalands mellanbygder	20	0,5	50	0,8
Götalands norra slättbygder	70	1,5	..	..
Svealands slättbygder	30	1,5	..	..
Götalands skogsbygder	80	5,7	..	..
Mellersta Sveriges skogsbygder	40	4,4	..	..
Nedre Norrland	40	3,2	..	..
Övre Norrland	130	10,8	..	..
Hela Riket ¹⁾				
2004	530	2,3	60	0,7
2003	330	1,5	20	0,3
2002	530	2,3	30	0,4
2001	620	2,6	310	3,6
2000	1 170	4,8	50	0,5
1999	460	2,0	80	1,0

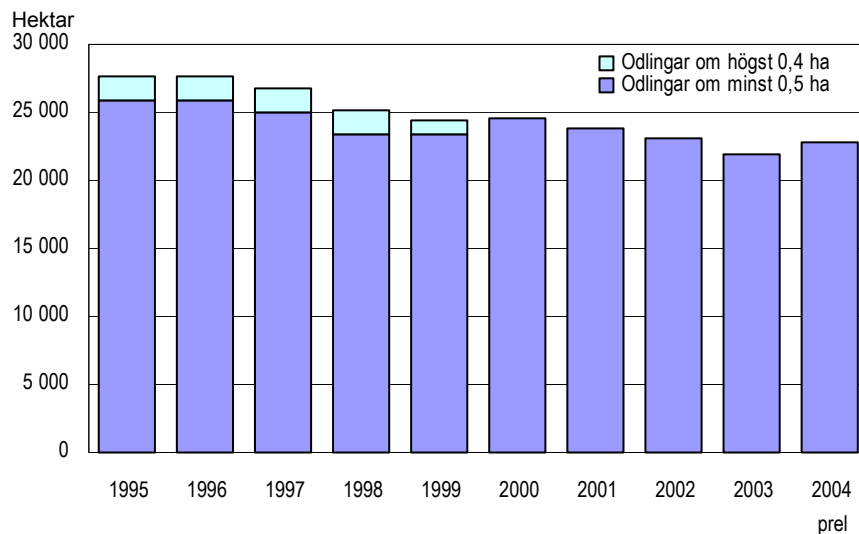
Där antalet företag i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (..).

1) För åren 1999-2003 redovisas de definitiva resultaten.

Diagram

1. Matpotatis. Arealer 1995-2004

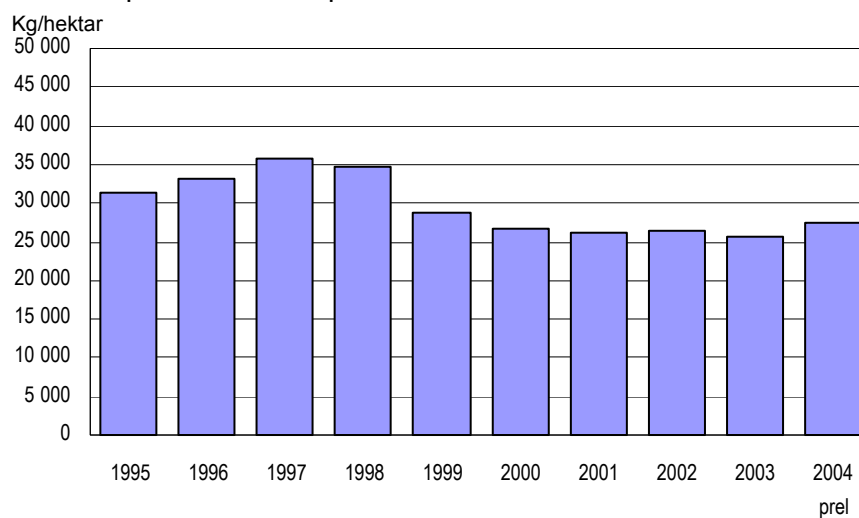
1. Table potatoes. Areas 1995-2004

Fr.o.m. år 2000 ingår även odlingar om högst 0,4 hektar i hektar- och totalskördeskattningarna.

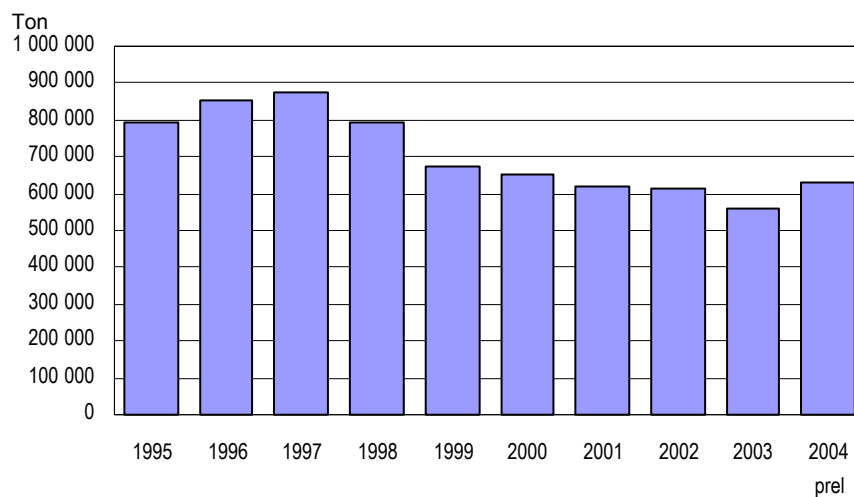
2. Matpotatis. Hektarskördar 1995-2004

2. Table potatoes. Yield per hectare 1995-2004

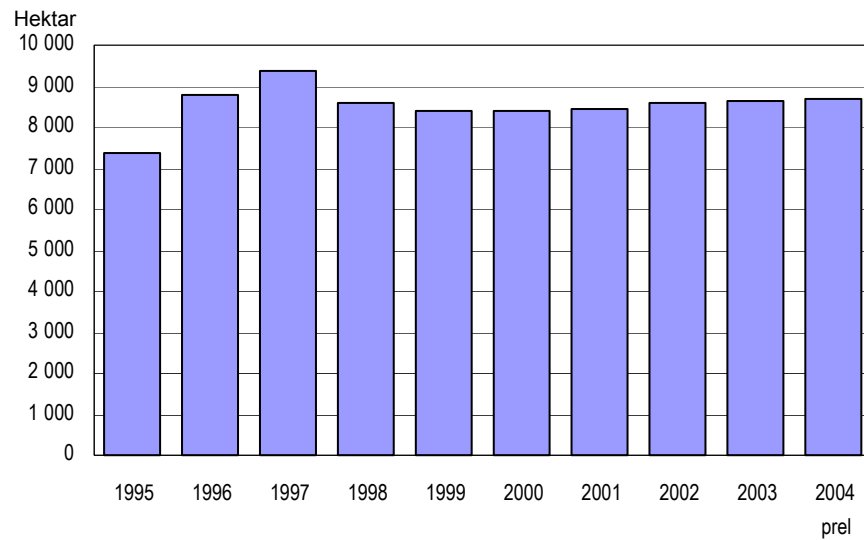
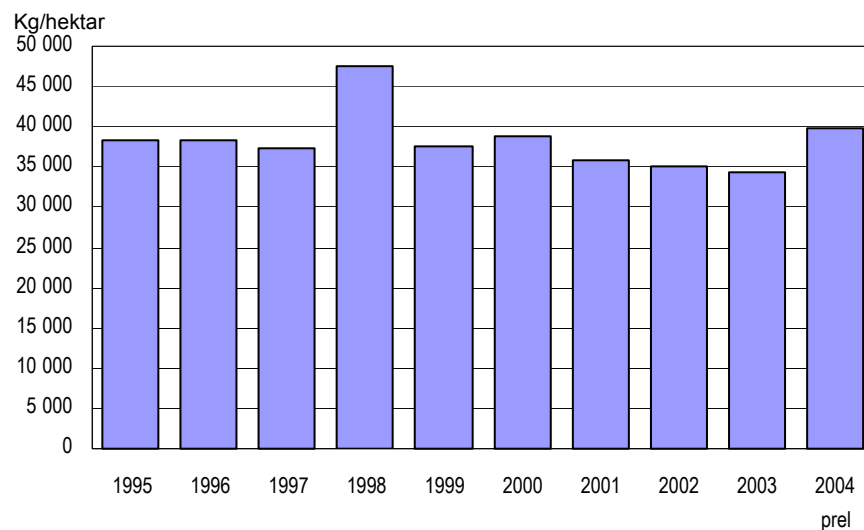
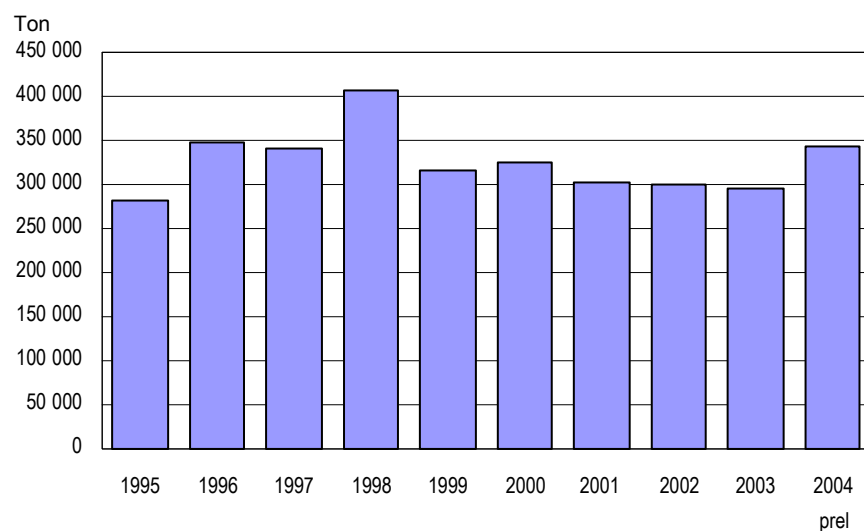

3. Matpotatis. Totalskördar 1995-2004

3. Table potatoes. Total production 1995-2004

4. Potatis för stärkelse. Arealer 1995-2004**4. Potatoes for processing of starch. Areas 1995-2004****5. Potatis för stärkelse. Hektarskördar 1995-2004****5. Potatoes for processing of starch. Yield per hectare 1995-2004****6. Potatis för stärkelse. Totalskördar 1995-2004****6. Potatoes for processing of starch. Total production 1995-2004**

Fakta om statistiken

Sedan lång tid tillbaka har i Sverige varje år uppskattningar av skördar inom jordbruket redovisats. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades då främst för skördeskadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkaraktär. Under andra hälften av 1990-talet förändrades undersökningsmetoderna och den s.k. objektiva metoden med provtagningar i fält används inte längre. För potatis baseras skördestatistiken fr.o.m. 1999 på uppgifter som insamlas via postenkät till jordbrukare.

Detta omfattar statistiken

Definitioner och förklaringar

Den **population**, som den preliminära skördestatistiken ska belysa, utgörs av jordbruksföretag med odling av matpotatis respektive potatis för stärkelse under 2004. Statistiken bygger på uppgifter i Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (IAKS).

Skördestatistiken baseras på urvalsundersökningar med jordbruksföretag som undersökningsenheter. Med **jordbruksföretag** avses en inom jordbruk, husdjurskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Grödarealerna är hämtade från den preliminära statistiken om åkerarealens användning som grundar sig på uppgifter från IAKS. Inför beräkningarna av totalskördar har de potatisarealer som vid redovisningen i april redovisats under "Regiontillhörighet saknas" (80 hektar matpotatis och 6 hektar potatis för stärkelse) inte fördelats på län eller produktionsområden utan ingår endast vid beräkning av totalskörden för riket.

Skörd av potatis redovisas dels för matpotatis och dels för potatis för stärkelse. Till **matpotatis** räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även industripotatis för tillverkning av t.ex. mos, chips, pommes frites och för leverans till skalerier samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatisorter. I **potatis för stärkelse** ingår även utsädesodlingar.

Den **totala hektarskörden** som är en bruttoskörd tas fram som kvoten mellan den skattade totalskörden (brutto) och den skattade arealen i redovisningsgruppen.

Den **reducerade hektarskörden** erhålls därefter genom att korrigera den totala hektarskörden för bortsortering och småfallande med hjälp av standardtal. Standardtalen baseras på uppgifter från 1987-1998 års objektiva skördeuppskattningar på produktionsområdesnivå och för riket. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande, gröna och rötskadade m.m. på riksnivå till 9,5 procent. För potatis för stärkelse, där endast rötskadade knölar bortsorteras, beräknades standardtalet till 0,4 procent. För färskpotatis görs ingen korrigering för bortsortering.

Totalskörden (netto), som är den redovisade, beräknas sedan genom att den reducerade hektarskörden multipliceras med preliminära arealuppgifter.

När hektarskörden beräknas ingår eventuell obärgad areal i skattningen, stora obärgade arealer sänker den skattade hektarskörden. Ingen beräkning av hektarskörd för skördad areal görs.

Undersökningen om skörd av potatis ingår i Sveriges officiella statistik. Resultaten utnyttjas som underlag för myndigheter och näringsliv vid planering inom områdena jordbruk och miljö. Resultaten används också för rapportering till EU enligt bindande förordningar.

Så görs statistiken

Skördeskattningarna av potatis 2004 baseras på postenkät till ett urval av odlare. I de preliminära skördeskattningarna för år 2004 har uppgifter från 1 072 av 1 300 utvalda matpotatisodlare respektive uppgifter från 175 av 190 utvalda odlare av stärkelsepotatis ingått i beräkningarna.

Som urvalsram används IAKS avseende 2004. Registret innehåller gröduppgifter som lämnats av de lantbrukare som ansökt om arealbaserade stöd. Jordbrukare som ansöker om arealbaserade stöd ska redovisa hela åkerarealen uppdelad på grödor och därför kan registret användas som urvalsram trots att potatis inte är berättigad till stöd i hela landet.

Urvalet för matpotatis är stratifierat efter skördeområde och gårdarnas odlingsareal, totalt 53 strata. Urvalet för potatis för stärkelse är stratifierat efter odlingsområde och gårdarnas odlingsareal, totalt 10 strata. Uttagning av odlare görs med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval inom varje stratum. Bortfall hanteras med rak uppräknings inom strata.

Uppgiftsinsamlingen görs via postenkät. Postenkäten skickades ut i mitten av oktober. Efter en påminnelse har sedan telefonuppföljning gjorts bland dem som inte svarat.

För matpotatis insamlades uppgifter om;

- Skördad kvantitet av färskpotatis, främst sorterna Early Puritan, Maria, Maris Bard, Minerva, Pentland Javelin, Premiere, Rapido, Rocket, Roscor, Solist, Sprint och Swift.
- Skördad kvantitet av matpotatis.
- Förekomst av småfallande och förekomst av rötskadade, gröna m.m. En bedömning skulle göras om förekomsten var ”mindre än normalt”, ”normal” eller ”mer än normalt”.
- Areal vändteg
- Obärgad areal av matpotatis.
- Areal med ekologisk odling.

För potatis för stärkelse insamlades uppgifter om;

- Skördad kvantitet av potatis för stärkelse.
- Förekomst av rötskadade. En bedömning skulle göras om förekomsten av rötskadade var ”mindre än normalt”, ”normal” eller ”mer än normalt”.
- Areal vändteg.
- Obärgad areal av potatis för stärkelse.

Med ledning av varje företags areal, som ingår i uppgiftsinsamlingen, framräknas företagets hektarskörd. Arealuppgifterna är i regel desamma som lantbrukaren redovisat i sin ansökan om arealersättning tidigare under året. På basis av den skattade hektarskörden per redovisningsområde och aktuell grödareal beräknas total skörd. Vid den preliminära skattningen av totalskörd används preliminär areal från IAKS.

Statistikens tillförlitlighet

Statistik i förändring

Skördestatistiken för potatis baseras år 2004 på en riksomfattande postenkätundersökning med telefonuppföljning till ett urval av potatisodlare. Uppgiftsinsamling per post ersatte 1999 SCB: s objektiva skördeuppskattningar med provtagningar i fält. Denna ändring av insamlingsmetod gör det svårt att direkt jämföra resultaten för 1999-2004 med resultaten fram t.o.m. år 1998. Detta beskrivs närmare i dokumentet "Beskrivning av statistiken". En länk till dokumentet finns i avsnittet "Elektronisk publicering".

Medelfel

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på uppgifter från ett urval av företag redovisas i tabellerna relativa medelfel för de skattade hektarskördarna och totalskördarna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel.

Bortfall

Vid 2004 års undersökning användes postenkät med telefonuppföljning för de enkäter som inte skickats in per post. Andelen bortfall i årets preliminära beräkning är 9,8 procent (127 undersökningsenheter) för matpotatis och för potatis för stärkelse 5,8 procent (11 undersökningsenheter).

Medelfel

Medelfelet anges i procent av den skattade skörden. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För t.ex. en skattad hektarskörd för potatis på 35 000 kg/ha och ett medelfel på 1,5 procent (dvs. 525 kg/ha) kan man med liten felrisk (5 procent) säga att intervallet $35\,000 \pm 2 \times 525$ (dvs. 33 950 – 36 050 kg/ha) omfattar den verkliga hektarskörd.

Lantbruksregistret (LBR) och IAKS betraktas i detta sammanhang som totalregister för grödarealer, vilket innebär att de procentuella medelfelen för hektar- och totalskörd blir identiska.

Övertäckning och undertäckning

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället sker förändringar i företagsbeståndet. Nystartade företag utgör undertäckning och företag som upphört eller inte odlar potatis utgör övertäckning. Från och med 2001 års undersökning används årets aktuella uppgifter om lantbruksföretag och arealer som underlag för urvalet. Detta medför att undertäckningen minskats till en marginell nivå. Övertäckningen beräknas i 2004 års preliminära statistik till 7,8 procent (101 undersökningsenheter) för matpotatis och 2,1 procent (4 undersökningsenheter) för stärkelsepotatis. I övertäckningen inkluderas företag som visar sig ha potatisodlingen utarrenderad, vilket just för potatis är tämligen vanligt.

Bearbetning

Uppgifterna granskas och registreras vid SCB. I samband med detta görs manuella och maskinella kontroller. Särskild granskning görs t.ex. när låga respektive höga hektarskördar redovisats. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

Bra att veta

Från provtagning till intervjumetod och postenkät

Under mer än 35 år har objektiva skördeuppskattningar med provtagningar utgjort grunden för beräkning av skörden av spannmål och potatis. Med början 1999 infördes postenkät som insamlingsmetod för uppgifter om potatis. Skill-

nader mellan metoderna för insamling gör att jämförelser med tidigare år är svåra att göra.

Annan statistik

Preliminära uppgifter om åkerarealens användning i april 2004 har redovisats i juni i Statistiska meddelanden JO 10 SM 0402.

Med skördestatistiken för en lång följd av år som underlag beräknar SCB normskördar. Med normskördar menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Resultaten redovisas i juni varje år i Statistiskt meddelande, senast JO 15 SM 0401. Redovisning sker för skördeområden, län, produktionsområden och riket.

Elektronisk publicering

Detta statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats <http://www.sjv.se/> under Statistik & fakta och på SCB:s webbplats <http://www.scb.se/> under Jord- och skogsbruk, fiske.

Statistiska meddelanden inom området jordbruksstatistik trycks fr.o.m. år 2002 inte längre upp för distribution. I stället för att prenumerera på tryckta Statistiska meddelanden finns möjlighet att, vid varje tillfälle som officiell jordbruksstatistik publiceras, utan avgift erhålla ett meddelande om detta per e-post tillsammans med publikationen i pdf-format. De som önskar ingå i denna form av prenumerationservice skall sända en anmälan per e-post till gunilla.thorsell@sjv.se.

Enskilda exemplar av publikationerna kan erhållas som papperskopior till ett pris av 50 kr per exemplar. Dessa kan vid varje enskilt fall beställas av Marjatta Niemi tfn: 036 - 15 59 34, fax: 036 - 34 01 96, post: Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, e-post: marjatta.niemi@sjv.se.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Beskrivning av statistiken](#) under SCB:s webbplats.

In English

Summary

This report provides the preliminary results of 2004 for the yield per hectare and total production of potatoes. The results are presented for counties, production areas and for the whole country.

The results are presented for table potatoes and potatoes for processing of starch. For the whole country, the yield per hectare for table potatoes is estimated at 27 600 kg and the total production is estimated at 630 000 tons. The corresponding figures for potatoes for processing of starch are 39 740 kg and 344 000 tons, respectively.

The results for 2004 were based on a mail survey with a sample of 1 300 holdings for table potatoes and a sample of 190 holdings for potatoes for processing starch.

The tables show the number of observations, the total and reduced yields per hectare in kg and total production in metric tons. Standard errors are also presented. Unharvested areas are shown in a separate table. As for the reduced yield, the yield per hectare is reduced for small, blighted and green potatoes for table potatoes. The reduction for potatoes for processing of starch is made only for blighted potatoes. These reductions are made with standard values, derived from the objective potato surveys conducted until 1998.

When calculating the yields unharvested areas is taken into account, which lower the yield per hectare and owing to that also lower the production. The unharvested areas vary between years depending on the conditions during the growing season. The calculation of total production is based on the reduced yields and areas based on preliminary statistics from the administrative database IACS for agricultural subsidies.

The weather was wet and chilly in Sweden this year. However it does not seem to have affected the potato yield rate although the rainfall was excessive in some parts. Frost damages occurred in northern Sweden and resulted in unharvested areas.

Since 1960, Statistics Sweden has produced statistics for potatoes using an objective method based on probability sampling and physical measurements with samples taken from the fields. The method was changed 1999 to mail enquiries to a sample of farmers. At the same time methodological changes were also made. Due to the changes all comparisons between years before 1999 should be made with great caution.

List of tables

1. Table potatoes. Preliminary results 2004	5
2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2004	6
3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2004	7

List of terms

Antal företag	Number of holdings
Areal	Area
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	The whole country
Län	County
Matpotatis	Table potatoes
Medelfel	Standard error
Obärgad areal	Area not harvested
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Produktionsområde	Production area
Rötskadade	Blighted tubers
Småfallande	Small tubers
Standardtal	Standard value
Total skörd	Total production